

Колкото се отнася за еврейски заселници, въ Сливенъ прѣди идването на турцитѣ, такива е нѣмало. Прѣди всичко липсва що-годѣ писменъ или устенъ паметникъ за стари тукъ евреи. Около Н.-Село, дѣто е билъ срѣднѣвѣковния Сливенъ, нѣма никакви слѣди отъ стари еврейски гробища. Такива сж на западъ отъ циганската махала и въ подножието на Бармука, и то датиращи отъ 1830 г. Гробищата край източнитѣ поли на Хамамъ Баиръ, по пжтя отъ Сливенъ за новитѣ лагери, датиратъ отъ освобождението. Но което е по-важно, Сливенъ въ навечерието на българското падане е билъ почти чистъ духовенъ центъръ, заграденъ съ мѣнастири, при каквито условия мжчно би се допуснало еврейско съжителство, тъй разклащано и до днесъ чрѣзъ въроизповѣдни погроми.

Фактътъ, че еврейската частъ въ Сливенъ е на западъ отъ циганската махала и то при склоноветѣ на Бармука и на изтокъ отъ най-новия сливенски кварталъ — Кумлука, говори, че евреитѣ въ Сливенъ сж най-късниятъ чуждъ елементъ. И дѣйствително, до прѣселването на сливенци въ Влашко и Русия, въ Сливенъ споредъ прѣданието е нѣмало евреинъ даже за „илачъ“. До около 1835 г. тукъ имало само единъ евреинъ, познатъ на мало и голѣмо съ името Чухѹтяна Аврамъ. Тоя изразъ, съ собствено име, и до днесъ е като поговорка, далечъ не взета отъ библията. Слѣдъ Аврамъ дошелъ другъ, именуемъ Сѣнтю. Послѣдното име до скоро се употрѣбяваше въ Сливенъ като прѣкоръ или междуметие въ иронична смисълъ. Тия евреи, които сж идвали единъ слѣдъ другъ, за да основатъ своята тукъ колония, ще сж прѣселенци отъ Карнобадъ и Ямболъ, дѣто еврейскитѣ поселенци сж били по-многобройни и по-стари¹⁾. Това се подкрѣпя отъ факта, че до порастването на колонията имъ въ Сливенъ, тѣ сж носѣли мъртвитѣ си за погребение чакъ въ Ямболъ. Даже това се практикува и днесъ между по-богати сливенски евреи, макаръ че колонията имъ отъ срѣдата на миналия вѣкъ вече разполага съ свои гробища подъ Бармука, край Пашовото уще. Сж

¹⁾ Евреи сж се прѣселвали отъ Полско и южна Русия къмъ югоизточна България и Одринско прѣзъ годинитѣ 1672—1674, заедно съ арменци и други елементи, раздвижени слѣдъ турския походъ срѣщу Полша и Русия прѣзъ 1772.